

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIX/370/2023
Rady Powiatu Choszczeńskiego
z dnia 6 grudnia 2023

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE CHOSZCZEŃSKIM**

NA LATA 2023-2027

Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Choszcznie

Choszczno 2023 rok

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	6
2.1. Pojęcie przemocy domowej	6
2.2. Mechanizmy przemocy	7
3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego	8
3.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy domowej.....	15
3.2. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	17
4. Założenia programu	18
5. Cele programu, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki.....	19
6. Adresaci programu.....	21
7. Realizatorzy programu.....	22
8. Źródła finansowania	23
9. Termin realizacji.....	23
10. Oczekiwane efekty oraz ewaluacja	23
11. Monitorowanie oraz sprawozdawczość.....	24
12. Podsumowanie	24

1. Wstęp

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2023 – 2027 został opracowany stosownie do zapisów art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnie z którym do **zadań własnych powiatu należy** „opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań skierowanych zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę osób doznających przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc domową.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc to jednorazowe lub powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, a w tym seksualną, które powodują szkody na ich zdrowiu psychicznym i fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jedna z najczęściej używanych definicji, określających zjawisko przemocy mówi, iż „przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki”¹.

Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna i zaniedbanie:

- przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień,
- przemoc psychiczna – to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,
- przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- przemoc ekonomiczna – to działanie prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,
- zaniedbanie – to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych².

Przemoc domowa nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

- **faza narastającego napięcia** – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza

rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

- **faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
- **faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje złagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Ofiary zaś wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego oczekują, znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli: z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.³

Działania ujęte w niniejszym Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Choszczeńskim realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021, poz. 1249 ze zm.),
3. Ustawę z dnia 12 marca 2004. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 r., poz. 901 ze zm.),
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2020, poz. 1359 ze zm.),
5. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023, poz. 2151 ze zm.),
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 r., poz. 1934 ze zm.),
7. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 r., poz. 1426 ze zm.),
8. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2022 r., poz. 1526 ze zm.),
9. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. 2023 r., poz.171 ze zm.),
10. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. 2022 r., poz. 1138 ze zm.),
11. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 2022 r., poz. 1375 ze zm.),
12. Uchwały nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (M.P 2021 poz. 235),

13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2023 r., poz. 1870 ze zm.),
14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowania decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. 2023 r., poz. 1807 ze zm.),
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. u. 2019 r., poz. 2080 ze zm.),
16. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. 2023 r., poz. 1158 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych powiatu należy, w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodku interwencji kryzysowych.

Ponadto do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej należy, w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
2. opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
3. opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
4. wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

2.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

Termin „przemoc domowa” jest wykorzystywana dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Na potrzeby niniejszego programu przyjęto definicję przemocy określoną w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, gdzie zjawisko przemocy domowej oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.⁴

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.⁵

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu. Pojmowana jest również jako wywieranie wpływu na innych ludzi w wyniku, którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom tego rozwoju. Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy w rodzinie mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach.

2.2. Mechanizmy przemocy

1. **Syndrom wyuczonej bezradności** – to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. (...) Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania
2. **Zjawisko prania mózgu** – mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy domowej funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody
3. **Zespół stresu pourazowego PTSD** (post traumatic stress disorder). Zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.
4. **Proces wiktylizacji** – każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalaonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem.
5. **Syndrom sztokholmski** – takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński.

6. **Mechanizm „psychologicznej pułapki”**– ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego

Z danych ewidencji ludności (stan na 30.06.2020r.) wynika, że w powiecie choszczeńskim zamieszkuje 48 035 mieszkańców. Społeczeństwo powiatu to w przeważającej części mieszkańcy wsi. Na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie przeciwdziałać przemocy domowej.

W celu zdiagnozowania problemu przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Choszcznie zebrało dane z miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, Komendy Powiatowej Policji oraz Sądu Rejonowego w Choszcznie.

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że w każdym mieście i gminie na terenie powiatu choszczeńskiego realizowane są wieloletnie programy przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na samorządy gmin powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych, które z mocy ustawy podejmują działania w stosunku do osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, ale również inicjują działania w stosunku do zewnętrznych podmiotów i instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej. Na podstawie zebranych danych wynika, że w powiecie choszczeńskim we wszystkich gminach funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy, w skład których wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. W skład zespołu wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej. Celem zespołów jest budowanie lokalnego systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy oraz wypracowanie standardów współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Dokonana w 2023 r. nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przemocy domowej nałożyła na Radę Ministrów obowiązek wydania rozporządzenia określającego zasady procedury „Niebieskie Karty” oraz wzory stosownych formularzy. Szczegółowe warunki realizowania procedury „Niebieskie Karty” określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. Wspomniana procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz pomoc

w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego), oświaty (np. pedagoga, dyrektora szkoły, nauczyciela), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę), komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury winno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nieoparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się, aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione.

Niebieska Karta – A – wszczęcie procedury. Osoba wszczynająca procedurę przekazuje wypełniony formularz do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie tzn. nie później niż w terminie 7 dni (kopia zostaje u wszczynającego procedurę). Następnie przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 3 dni przekazuje go członkom Zespołu lub grupie roboczej.

Niebieska Karta – B – przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.

Niebieska Karta – C – na posiedzeniu członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupa robocza, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta –C”. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie – nie wstrzymuje prac Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Niebieska Karta – D – członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową. Możliwe jest wypełnienie formularza w miejscu zamieszkania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy.

Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowanych działań.

W powiecie choszczeńskim zjawisko przemocy kształtuje się na różnym poziomie. W latach 2019 -2022 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” kształtuje się od 181 w 2019 roku do 106 w 2022 roku. Analizując rok 2022 największa liczba wszczętych procedur występuje w gminie Choszczno i Bierzwnik, a najmniejsza w gminie Recz i Krzęcin, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela nr 1. Liczba procedur „Niebieskie Karty” w powiecie choszczeńskim w latach 2019, 2020, 2021, 2022.

Wyszczególnienie	Liczba procedur „Niebieskie Karty”			
	2019	2020	2021	2022
Gmina Choszczno	97	60	72	64
Gmina Recz	15	6	6	6
Gmina Drawno	12	8	19	7
Gmina Pełczyce	32	15	9	9
Gmina Krzęcin	10	9	5	5
Gmina Bierzwnik	15	8	13	15
Powiat Choszczeński	181	106	124	106

Dane: Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej z powiatu choszczeńskiego

Tabela nr 2. Liczba prowadzonych spraw przez Zespoły Interdyscyplinarne i grupy robocze w powiecie choszczeńskim oraz liczba szkoleń dla służb pomocy społecznej w latach 2020– 2022

Wyszczególnienie	Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych			Liczba posiedzeń grup roboczych			Liczba szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Choszczno	2	4	4	230	191	178	0	2	1
Pełczyce	5	4	4	24	7	7	1	0	0
Drawno	4	4	4	35	46	42	1	4	2
Krzęcin	4	4	4	9	8	8	1	1	1
Recz	12	4	4	18	5	5	0	1	1
Bierzwnik	5	5	5	42	48	47	1	1	1
Powiat Choszczeński	32	25	25	358	358	287	4	9	6

Dane: Miejskie i Gminne ośrodki pomocy społecznej z powiatu choszczeńskiego

Tabela nr 2 obrazuje charakterystykę spraw prowadzonych przez zespoły interdyscyplinarne w powiecie choszczeńskim. Z analizy danych wynika, że liczba rodzin obejmowanych procedurą „Niebieski Karty” jest zróżnicowana w zależności od danego roku. Jednakże pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie to nie tylko założenie „Niebieskiej Karty”. Niezbędna jest również specjalistyczna pomoc i wsparcie.

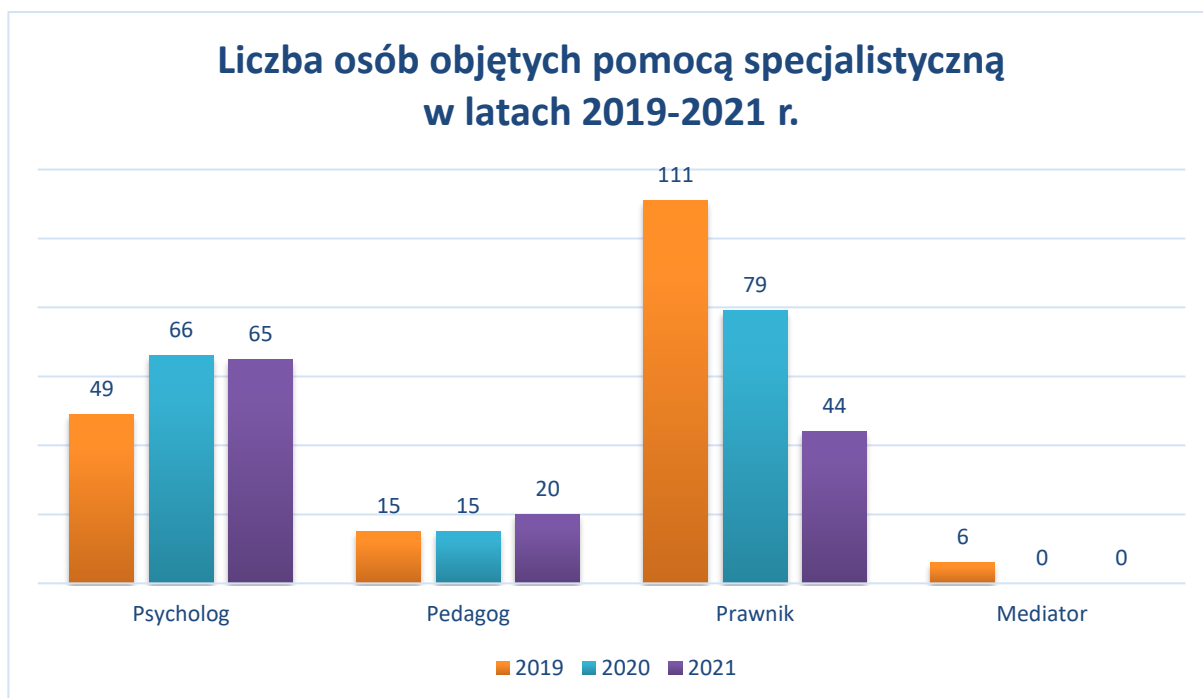
Dane zawarte w powyższej tabeli obrazują liczbę posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych oraz liczbę szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy. Z danych wynika, że niewielka liczba pracowników pomocy społecznej została przeszkolona w zakresie przemocy (w latach 2020 i 2021 spowodowane to było wystąpieniem epidemii Covid – 19). Wątpliwości wśród pracowników służb działających w ramach zespołów i grup roboczych wzbudza stwierdzenie o uzasadnionym przypuszczeniu zaprzestania przemocy w rodzinie. Pojawia się pytanie po czym poznać, że przemoc ustała? Oprócz potwierdzających tę tezę informacji od służb, członków rodziny lub sąsiadów, warto przez kolejnych kilka miesięcy monitorować sytuację w rodzinie. Ponadto, po zakończeniu procedury, można ją na nowo uruchomić, gdyby doszło do kolejnego ataku przemocy.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Choszczynie współpracują z miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz policją prowadząc sprawy, w których wykorzystywana jest procedura i dokumentacja „Niebieskie Karty”. W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w przypadkach powzięcia informacji o objęciu rodziny procedurą „Niebieskie Karty” – pracownicy na piśmie informują zarówno osobę, wobec której istniało podejrzenie stosowania przemocy, jak i osobę podejrzaną o stosowanie przemocy o formach pomocy, jaką oferuje PCPR realizujący zadania z zakresu interwencji kryzysowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie podejmuje działania mające na celu zmniejszenie skali przemocy domowej. PCPR w miarę swoich możliwości i kompetencji wspiera rodziny w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Umożliwia korzystanie z porad socjalnych, prawnych, psychologicznych i pedagogicznych dla osób dorosłych i dzieci. W siedzibie Centrum na tablicy ogłoszeń na bieżąco wywiesza się wszelkie dostępne informacje dotyczące zjawiska przemocy. Udostępnia się opracowania, ulotki i broszury pozyskane z innych źródeł, jak i własne opracowania. Ponadto PCPR współpracuje i kontaktuje się z innymi instytucjami i organizacjami z terenu powiatu choszczeńskiego tj. ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji w Choszczynie, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, Prokuraturą Rejonową w Choszczynie, zespołami interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Choszczynie, Sądem Rejonowym w Choszczynie, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Choszczynie oraz organizacjami działającymi na rzecz rodziny z terenu powiatu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie od wielu lat prowadzi Punkt Interwencyjno–Mediacyjny „Pomoc dziecku i rodzinie” dla mieszkańców powiatu

z którego niejednokrotnie korzystają osoby doświadczające przemocy domowej. W ramach punktu osoby zainteresowane mogą skorzystać z indywidualnego wsparcia psychologa, pedagoga i prawnika. Łącznie w 2019 roku udzielono pomocy 181 osobom (psycholog 49, pedagog 15, prawnik 111, mediator 6), w 2020 roku udzielono pomocy 160 osobom (psycholog 66, pedagog 15, prawnik 79), natomiast w 2021 roku w Punkcie pomoc uzyskało 129 osób (psycholog 65, pedagog 20, prawnik 44).

Praca w Punkcie obejmowała przede wszystkim rozpoznanie zgłaszanego problemu oraz dokonanie wstępnej diagnozy i podjęcie odpowiedniej interwencji.

Dla osób stosujących przemoc domową z terenu powiatu choszczeńskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcźnie realizuje program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Program jest bezpłatny.

Uczestnikami są osoby wobec których Sąd wydał wyrok zobowiązujący do uczestnictwa w programie, osoby skierowane przez prokuraturę, policję i zespoły interdyscyplinarne, a także osoby chętne, które chcą popracować nad swoimi emocjami.

Tabela nr 3 Liczba osób uczestniczących w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w latach 2019 – 2021.

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	2019	2020	2021
Ilość osób rozpoczynających udział w programie	19	16	13
Ilość osób które ukończyły udział w programie	9	9	10

W latach 2019, 2020 i 2021 przeprowadzono po jednej edycji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. W 2019 r. ukończyło - 9, 2020 r. ukończyło – 9 a w 2021 r. ukończyło – 10 osób.

Głównym realizatorem programu było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne zostały przeprowadzone przez profesjonalną kadrę, posiadającą odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Z napływających do Centrum informacji wynika, iż istnieje zapotrzebowanie na realizowanie tego typu oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową. Przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Zdaniem specjalistów to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą domową wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja programu przeciwdziałania przemocy powinna uwzględniać działania w sferze: prewencji, prawa, zdrowia, edukacji i pracy socjalnej. Z przeprowadzonej analizy danych wynika, iż na terenie powiatu choszczeńskiego występuje przemoc domowa. Jej ofiarami głównie są kobiety i dzieci. Osoby dotknięte przemocą domową rzadko decydują się na podjęcie radykalnych kroków w celu zmiany swojej sytuacji.

Przedstawione dane wskazują przede wszystkim na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej, dotyczącej również ewentualnych możliwości wsparcia.

Od 2017 roku Centrum zintensyfikowało wsparcie mające na celu zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy domowej. Skupiono się na edukowaniu rodzin poprzez „Szkoły dla Rodziców” i „Szkoły dla Małżonków i Partnerów”, a także programy wychowawcze dla dzieci oraz indywidualne konsultacje specjalistyczne. Od 2019 roku Centrum objęło kompleksowym wsparciem osoby doświadczające przemocy domowej. Podjęte działania miały na celu niwelację skutków płynących ze stosowania przemocy domowej. Osoby doświadczające przemocy skorzystały z warsztatów psychologiczno – terapeutycznych, spotkań swoistej grupy wsparcia

tw. „Kawiarenki”, w której dyżurowali specjaliści –psycholog, pedagog i prawnik. Dodatkowo w celu podniesienia poziomu poczucia bezpieczeństwa, samooceny i zwiększenia szans na samodzielność, osoby doświadczające przemocy domowej uzyskały wsparcie w postaci kursu samoobrony, poprawy wizerunku, działań nastawionych na aktywizację zawodową (m.in. spotkania z doradcą zawodowym, kursy zawodowe, stypendia szkoleniowe). Objęto także działaniem otoczenie tychże osób, by wyposażyć najbliższych w skuteczne narzędzia do wspomagania osób doświadczających przemocy w ich trudnej sytuacji i dążeniu do rozwiązania problemu.

W 2021 roku w ramach projektu „Rodzina to fundament” współfinansowanego ze środków budżetu państwa w ramach realizacji Programu Ostonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie zapewniło terapię rodzinną dla rodzin dotkniętych przemocą domową, warsztaty psychologiczno – terapeutyczne i konsultacje indywidualne.

Od 2019 roku w siedzibie Centrum prowadzony jest Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem; prowadzenie Punktu wynika z nawiązanej współpracy pomiędzy Centrum, a Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny” ze Szczecina przy realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przześstępstwem oraz osobom im najbliższym, udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym.

Zgodnie z działaniami nakierowanymi na pracowników służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej Centrum, w ramach ww. projektu „Rodzina to fundament” przeprowadziło także wyjazdowe spotkanie szkoleniowo–integracyjne z elementami superwizji dla służb i warsztaty pn. „Profilaktyka wypalenia zawodowego w zawodach związanych z pomaganiem i w służbach”, które poszerzyły wiedzę teoretyczną pracowników służb (m.in. pracowników policji, sądu, pcpr, ops i szkół) i pogłębiły rozumienie zagadnień kryzysowych, wyposażyły uczestników w procedury i umiejętności praktyczne, podnoszące jakość i komfort funkcjonowania zawodowego.

Centrum stale podnosi kompetencje i umiejętności swoich pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez szkolenia, kursy i webinaria a także stale prowadzone są kampanie społeczne lub działania informacyjne wśród mieszkańców powiatu:

- na stronie <https://facebook.com/pcprchoszczno1> i <https://pcprchoszczno.pl> sukcesywnie umieszczane są informacje dot. podejmowanych działań i możliwości uzyskania pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- w listopadzie 2021 r. w lokalnej telewizji ECHO-TV opublikowano planszę z informacjami dot. przemocy i możliwościami uzyskania wsparcia, podobna informacja w 2021 r. została opublikowana w lokalnej gazecie „Nasza gazeta

regionalna” w nakładzie 2200 egz., rozpowszechnione zostały także gadzety z hasłami prorodzinnymi i informacje dot. możliwości uzyskania pomocy;

W siedzibie PCPR wyłożone są materiały informacyjne dot. przemocy i możliwości uzyskania pomocy (ulotki, plakaty). Również pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie podejmują wiele działań na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, w tym doświadczających przemocy domowej, a w szczególności poprzez:

- udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym,
- współpracę i współdziałanie z innymi specjalistami i instytucjami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii,
- poszukiwanie i zabezpieczenie miejsca pobytu osobom w kryzysie (w sytuacjach uzasadnionych) w celu zapewnienia schronienia,
- informowanie osób w kryzysie o przysługujących im prawach i uprawnieniach,
- wskazanie sposobów radzenia sobie z problemem i zapobieganie dysfunkcjom.

Interwencja kryzysowa jest to metoda systemowego, interdyscyplinarnego, wielowątkowego oddziaływania na osobę, która znalazła się w kryzysowej sytuacji. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania trudności. Polega to na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieżeniu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. W 2019,2020 i 2021 roku do tutejszego Centrum nie zgłaszały się osoby w stanie kryzysu, które wymagałyby natychmiastowego wsparcia oraz umieszczenia w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Przedstawione powyżej dane wskazują na konieczność prowadzenia przede wszystkim działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej, dotyczącej również ewentualnych możliwości wsparcia.

3.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy domowej.

Przemoc domowa jako problem ogólnospołeczny ujmowany w kontekście łamania praw człowieka znalazła odzwierciedlenie w wielu dokumentach zarówno europejskich jak i krajowych.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2009 r. Nr 114, poz. 946)

Konstytucja RP gwarantuje ochronę osób, w tym dzieci, przed przemocą domową:

- **art. 33** – „Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym”,
- **art. 40-** „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”,

- **art. 47** - „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”,
- **art. 71, pkt 1** - „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”,
- **art. 72 pkt 1**- „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”,
- **art. 72 pkt 2** – „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”,
- **art. 72 pkt 3** – „W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka”,
- **art. 72 pkt 4** – „Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka”.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

Program określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom przemocy, prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową jak również w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej.

Cele programu są również spójne z poniższymi dokumentami:

- Ustawa z dnia 29 lipca z 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021 r., 1249 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. 2020 r. poz. 1359 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 r., poz. 901 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny (Dz. U. 2022 r., poz. 1138 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r., poz. 2151 ze zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2023 r., poz. 171 ze zm.);
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2023 r., poz. 1550 ze zm.).

3.2. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy domowej w Polsce określiła ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021r. poz. 1249 ze zm.). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej”.

Najważniejsze zapisy prawne dotyczące przeciwdziałanie przemocy domowej:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 r., poz. 901 ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 r., poz. 2151 ze zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania:
  - opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
  - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:
  - opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
  - opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:
  - tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej;

- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
5. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:
- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
  - praca socjalna;
  - tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

4. Założenia programu

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy domowej;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- edukacji mieszkańców powiatu choszczeńskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Uznając, że wszyscy mieszkańcy Powiatu Choszczeńskiego mają prawo do spokojnego i bezpiecznego życia oraz uwzględniając nadrzędną, określoną wizję rozwoju społecznego przyjętą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017 - 2025 za naczelny cel programu przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2023 – 2027 przyjęto cele wymienione w pkt. 5.

5. Cele programu, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki.

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie choszczeńskim.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców powiatu choszczeńskiego, zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz jej przyczyn i skutków.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa a tym samym skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie poziomu kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących, przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Cel szczegółowy 1:

Podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców powiatu choszczeńskiego, zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz jej przyczyn i skutków

Działania:

- a) Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych na temat przemocy, jej skutków i możliwych form wsparcia.
- b) Współpraca instytucji ze szkołami z terenu Powiatu Choszczeńskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.
- c) Inicjowanie oraz organizowanie kampanii promujących życie rodzinne bez przemocy oraz prawidłowe zachowania i postawy.
- d) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa a tym samym skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Działania:

- a) Upowszechnianie informacji o możliwościach, formach i miejscu uzyskania specjalistycznej pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i innej.
- b) Upowszechnianie informacji o dostępności do telefonów zaufania dla osób doświadczających przemocy.
- c) Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.

Cel szczegółowy 3:

Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania:

- a) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc domową.
- b) Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
- c) Monitorowanie udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym osób stosujących przemoc domową.

- d) Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych poprzez monitorowanie zachowań uczestników przez okres 3 lat po ukończeniu programu.
- e) Realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
- f) Monitorowanie udziału w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.
- g) Przesyłanie zaktualizowanych powiatowych informatorów teleadresowych Prezesowi Sądu Rejonowego w Choszcznie, Prokuratorowi Rejonowemu w Choszcznie, Komendantowi Powiatowemu Policji w Choszcznie, Placówce Żandarmerii Wojskowej w Stargardzie, gminom powiatu choszczeńskiego.

Cel szczegółowy 4:

Podnoszenie poziomu kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących, przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Działania:

- a) Organizowanie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i stosującymi przemoc.
- b) Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego.
- c) Upowszechnianie dobrych praktyk i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

6. Adresaci programu

Adresatami programu są przede wszystkim osoby będącymi ofiarami przemocy domowej. Edukować należy całe społeczeństwo, w którym funkcjonują też sprawcy przemocy jak również osoby udzielające pomocy i wsparcia ofiarom.

Płaszczyzny działania:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna kierowana do ogółu społeczeństwa m.in. do osób i rodzin zagrożonych przemocą.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc kierowane do osób stosujących przemoc domową oraz do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Adresatami programu są mieszkańcy powiatu choszczeńskiego a przede wszystkim:

1. Rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy.
2. Osoby dotknięte przemocą domową.
3. Osoby stosujące przemoc domową.
4. Osoby będące świadkami przemocy domowej.
5. Służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

7. Realizatorzy programu

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, a także wsparciem rodziny i dzieci.

Celem realizacji programu jest niezbędna współpraca pomiędzy instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Realizatorami i partnerami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Choszczeńskim będą:

1. Starostwo Powiatowe w Choszczynie,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie,
3. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu,
4. Lokalne zespoły interdyscyplinarne,
5. Miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
6. Komenda Powiatowa Policji w Choszczynie,
7. Posterunki policji z terenu powiatu,
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Choszczynie,
9. Placówki oświatowe,
10. Placówki ochrony zdrowia,
11. Miejskie i gminne ośrodki kultury,
12. Sąd Rejonowy w Choszczynie,
13. Prokuratura Rejonowa w Choszczynie,
14. Organizacje pozarządowe i kościelne działające na rzecz rodziny,
15. Inne podmioty działające na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

8. Źródła finansowania

Działania zaplanowane w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2023-2027 finansowane będą z budżetu państwa, budżetu powiatu oraz budżetu gmin powiatu choszczeńskiego jak również ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

9. Termin realizacji

Termin realizacji działań wyznaczonych w powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyznaczono na lata 2023–2027. Wyznaczone cele są zaplanowane długoterminowo i są powiązane z nowym okresem programowania na lata 2023 - 2027. W miarę posiadanych środków finansowych z budżetu państwa, powiatu oraz pozyskiwanych funduszy z innych źródeł poszczególne zaplanowane działania będą realizowane sukcesywnie.

10. Oczekiwane efekty oraz ewaluacja

Zakłada się, że działania realizowane w ramach powyższego programu przyczynią się do większej skuteczności pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą poprzez:

1. Zwiększenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej;
2. Prowadzenie terapii dla osób stosujących przemoc domowej;
3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego;
4. Wypracowania efektywnego modelu współpracy instytucji i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
5. Ograniczenie skutków przemocy domowej.

Ewaluacja powyższego programu dokonana zostanie na podstawie weryfikacji:

1. Liczby sprawców przemocy uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym;
2. Liczby osób dotkniętych przemocą;
3. Liczby osób poszkodowanych korzystających z terapii;
4. Liczby założonych „Niebieskich Kart”;

Przedstawiony „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2023 - 2027” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w wyniku ewaluacji zadania w nim zawarte mogą ulegać zmianie. Jego opracowanie posłużyć ma bardziej skutecznej, efektywniejszej i pełniejszej realizacji działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc w powiecie choszczeńskim.

11. Monitorowanie oraz sprawozdawczość

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, który na bieżąco będzie oceniał realizację programu oraz proponował zmiany i aktualizację założeń, celów i skuteczności działań. Co roku w ramach sprawozdania ze swojej działalności, PCPR będzie przedstawiał radzie Powiatu Choszczeńskiego ocenę realizacji niniejszego programu.

12. Podsumowanie

Tradycyjny obraz polskiej rodziny określa ją jako bezpieczną przystań, schronienie przed światem zewnętrznym, miejsce wsparcia emocjonalnego i zaspokajania potrzeb jednostki. Tymczasem statystyki pokazują, iż rodzina nie zawsze jest miejscem bezpiecznym. Zauważa się, że przemoc stała się dzisiaj normą stosunków społecznych, sposobem wychowania w rodzinie, w związku z tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie wraz z partnerami programu dokona wszelkich starań, aby zmniejszyć liczbę dramatów rozgrywających się w mieszkaniach adresatów obecnego programu. Proponowane rozwiązania mają przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa rodzin. Przedstawiony program jest kolejnym etapem działania na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Uchwałą nr XXVII/229/2022 z dnia 7 kwietnia 2022 roku do realizacji przyjęty został Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Choszczeńskim na lata 2022 – 2026. Okres obowiązywania nie minął, jednak w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy dostosować dotychczasowe dokumenty do aktualnego stanu prawnego. Obecny program obejmuje lata 2023-2027 i jest kontynuacją poprzedniego. Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie a także wymogami prawa.

---

¹ K. Michalska, D. Jaszczak – Kuźmińska, „Przemoc w rodzinie” str. 5

² J. Mazur: „Przemoc w rodzinie, teoria i rzeczywistość”, Kraków 2002 r.

³ D. Kubacka-Jasiecka, A. Lipowska-Teutsch: „Wobec przemocy”, Kraków 1997 r.

⁴Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 Nr 180 poz. 1493), <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20051801493>, [dostęp: 09.01.2017].

⁵ <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/3987-przemoc-w-rodzinie-definicja>, [dostęp: 09.01.2017].